

Stanovisko habilitační komise k návrhu na jmenování docentem

Masarykova univerzita

Fakulta

Obor řízení

Uchazeč

Pracoviště uchazeče, instituce

Habilitační práce

Filozofická

Lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky)

Mgr. Elena Krejčová, Ph.D.

Ústav slavistiky FF MU

*Problematika osvojování druhého jazyka – teorie a praxe
(na základě výuky bulharštiny jako cizího jazyka ve
slovanském kontextu)*

Složení komise

Předseda

Členové

prof. RNDr. Václav Blažek, CSc.

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

doc. Cvetanka Avramova, Ph.D.

Fakulta slovanských filologií Sofijské univerzity

doc. PhDr. Aleš Brandner, CSc.

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

doc. PhDr. Mária Dobříková, CSc.

Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě

Mgr. Božana Niševa, Ph.D.

Slovanský ústav Akademie věd ČR

Hodnocení vědecké kvalifikace uchazeče

Mgr. Elena Krejčová, Ph.D., úspěšně ukončila v roce 1996 magisterské studium slavistiky, bulharistiky, anglistiky a amerikanistiky na Sofijské univerzitě sv. Klimenta Ochridského (Bulharsko). V letech 1996–1999 studovala na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně v doktorském studiu na oboru *Paleoslovenistika a slovanské jazyky*. Studium úspěšně ukončila obhajobou disertační práce *Slovosledné změny v církevněslovanských evangelních párátkách bulharských a srbských z 12. a 13. století*.

Vědecké zaměření uchazečky je značně široké (viz publikační činnost, která představuje více než 120 položek) – sahá od otázek paleoslavistiky a diachronního vývoje slovanských jazyků přes synchronní srovnávací slovanskou jazykovědu až po translátologii, politolingvistiku nebo psycholingvistiku a didaktiku slovanských jazyků. Ve všech zmíněných oblastech lze vysledovat společné jmenovatele, jimiž jsou kvantitativní kontrastivní výzkum a důsledná lingvistická analýza.

Šíře odborného zájmu umožnila zapojení habilitandky do celkem devíti různorodých tuzemských i mezinárodních projektů, jako například *Podpora motivujících forem výuky málých filologických oborů strategických pro Českou republiku* (MŠMT-2879/2014) s výstupem Krejčová, Elena: *Texty k překladatelskému semináři pro bulharisty* (Brno: Masarykovy univerzita, 2015), *Leksikalen minimum za studenti, izučavašti slavjanski ezici* (Projekt No. 138 NIS na Sofijskija universitet, 2016) s výstupem Krejčová, Elena – Staljanova, Nadežda – Soroka, Olga: *Kratāk tematičen rečnik na bālgarskija , češkija, polskija i ukrainskija ezik* (Sofija: Paradigma, 2016), *Ezikova agresija i obštestvo* (projekt No. DN10/7, Fond Naučni izsledvanija 2016–2019) s výstupem Krejtchova, Elena – Stalyanova, Nadezhda: *The Power of Public Speech* (Sofija: Paradigma, 2017) nebo *Ezikāt na bālgarskite emigranti v Centralna Evropa* (Projekt No. 80.10-22 NIS na Sofijskija universitet, 2017). Kompletní seznam projektů viz příloha 6, vi.

Orientace habilitandky jak v oblasti srovnávací slovanské jazykovědy, tak i v translologii a politolingvistice vzbudila zájem na několika zahraničních institucích. Výsledkem toho je 9 vyžádaných přednášek (viz příloha 5, xiv) a řada výukových pobytů (například Univerzita Komenského v Bratislavě, Univerzita Loránda Eötvöse v Budapešti, Univerzita v Szegedu, Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského nebo Plovdivská univerzita Paisije Chilendarského), jakož i přizvání k vedení výběrových přednášek na katedře slovanských filologií FF UK v Bratislavě od roku 2016 (předměty *Základy slavistiky* a *Staroslověnština*).

Disertační práci z oblasti paleoslovenistiky a diachronní slovanské jazykovědy vydala v aktualizované podobě v ediční řadě Spisy FF MU pod názvem *Slovosledné změny v bulharských a srbských evangelních památkách z 12. a 13. století* (Brno: FF MU, 2016).

O problematice osvojování cizího jazyka a mezijazykovém transféru a interferenci vydala habilitandka v roce 2016 monografii *Slavjanskijat Vavilon. Za interferenciata meždu slavjanskite ezici* (Sofija: Paradigma, 2016), která byla recenzována i vícekrát citována v zahraničí (viz příloha 6).

Vedle procesů spojených s osvojováním cizího jazyka a s mezijazykovým transferem a interferencí se kandidátka věnuje též politolingvistice. Výsledky svého bádání shrnula v anglicky psané monografii *The Power of Public Speech* (spolu s Nadeždou Staljanovovou, Sofija: Paradigma, 2017).

Široce pojatá problematika spojená s jihoslovanskými jazyky je přítomna v monografii *Quo vadis philologia?* (spolu s Pavlem Krejčím, Brno: Tribun EU, 2017). Habilitandka přispěla do publikace především kapitolami o tradicích, současném stavu, perspektivách a metodách výuky bulharštiny jako cizího jazyka ve slovanském kontextu. Kniha byla rovněž recenzována i vícekrát citována (viz příloha 6).

Habilitandka publikuje především v zahraničních, ale i v domácích periodikách, mnohá z nich jsou vedena v mezinárodních databázích Web of Science, SCOPUS, ERIH+, CEEOL, RINC – celkem 34 původních vědeckých článků, 8 kapitol v odborných monografiích, 29 příspěvků ve sbornících. Většina z těchto položek je v cizích jazycích. Sama editovala nebo spolueditovala 7 odborných sborníků nebo kolektivních monografií a také antologii moderní bulharské povídky. Citace a ohlasy jejích prací (téměř 90, z nichž 15 v publikacích v databázi ERIH+, 4 v databázi SCOPUS) lze najít především u odborníků zabývajících se srovnávací

slovanskou jazykovědou, obecnou lingvistikou a didaktikou cizích jazyků. Většina vyšla v zahraničí.

Součástí vědecké práce je také pořádání a účast na konferencích. Habilitandka uspořádala celkem 7 konferencí, z toho jednu o výuce bulharského jazyka ve slovanském a neslovanském kontextu (2010), po níž následovalo 5 o výuce jihoslovanských jazyků a literatur ve střední Evropě (2011, 2012, 2013, 2014, 2016) a jedna o jihoslovanské frazeologii (2015). Z těchto akcí vyšlo 7 odborných sborníků nebo kolektivních monografií; na jejich editaci se habilitandka pokaždé podílela podstatnou částí (seznam viz příloha 5, xvi). S příspěvkem vystoupila na více než 60 konferencích.

Pro svoji erudovanost a vědeckou činnost byla oceněna ministrem kultury Bulharské republiky (pamětní list za popularizaci bulharské kultury ve světě, 2015), Bulharskou akademií věd (pamětní list za významný přínos k rozvoji bulharistiky v zahraničí, 2016) a děkanem Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě (bronzová medaile za přínos k rozvoji univerzitní bulharistiky na Slovensku, 2017) (viz příloha 9, v).

Shrme-li vědeckou činnost habilitandky, lze říci, že úspěšně propojuje lingvistickou teorii a praxi na bázi několika jazyků, z nichž plynou nové obecně lingvistické poznatky. Nesporným přínosem je její integrující přístup vedoucí k syntéze více disciplín (např. lingvistiky s didaktikou, politikou, žurnalistikou), v jejímž centru je ovšem lingvistika.

Závěr: Vědecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky).

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Habilitandka působí na Ústavu slavistiky FF MU, kde vede přednášky a semináře s paleoslavistickým, kontrastivním, ale i jazykově praktickým zaměřením (*úvod do studia slovanských jazyků, staroslověnština, stylistika, politolingvistika, teorie a praxe překladu, praktické jazykové kurzy bulharštiny na všech úrovních*) v bakalářských a magisterských studijních programech. Pro doktorandy koná komparativně zaměřenou přednášku *Charakteristika slovanských jazyků*. Je autorkou úctyhodné řady studijních materiálů (příruček, slovníků, skript a e-learningových portálů – viz příloha 4, v-vi).

Během dosavadní pedagogické činnosti vedla řadu obhájených bakalářských a magisterských diplomových prací (celkem 22 na FF MU v Brně a 1 na FF UK v Bratislavě). Rovněž byla oponentkou mnoha závěrečných prací vzniklých na FF MU v Brně a na FF UK v Bratislavě, zaměřených jak čistě lingvisticky, tak i multidisciplinárně. V současné době vede 3 magisterské práce. Pod jejím vedením byla úspěšně obhájena 1 disertační práce a oponovala 1 disertační práci, která byla vedena a obhájena na SAV v Bratislavě.

Svou vysokou odbornou kvalifikaci a rozhled (v paleoslavistice, etymologii, strukturně-sémantické analýze a translatologii) prokázala v přednášce pro odbornou veřejnost na téma *A Bůh byl slovo – střípky z jazykového obrazu světa v prvních překladech Nového zákona do staroslověnštiny*, která proběhla 16. května 2018 na FF MU.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky).

Hodnocení habilitační práce uchazeče

Práci posuzovala domácí oponentka doc. PhDr. Irena Bogoczová, CSc., významná česká slavistka (kromě paleoslavistiky se zabývá též problematikou psycholingvistiky a sociolingvistiky), dále oponent ze Slovenska prof. PhDr. Miroslav Dudok, DrSc., renomovaný odborník na slavistiku a translatoologii, a oponentka z Bulharska prof. Elena Chadžieva, DrSc., bulharistka se zaměřením na výzkum současné bulharštiny se zřetelem na výuku bulharštiny jako cizího jazyka.

Všechny tři posudky konstatují, že habilitační práce splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v daném oboru.

Doc. Bogoczová zdůrazňuje, že posuzovaná habilitační práce je primárně lingvistická s přesahem do oblasti lingvodidaktiky, sociolingvistiky a psycholingvistiky, zohledňuje také některé teze kognitivní lingvistiky. Autorce se podařilo z každé uvedené subdisciplíny vybrat vše potřebné a vhodné pro prezentaci toho, čím se sama badatelsky i didakticky již delší dobu zabývá, a propojit vlastní teoretickou erudovanost s pedagogickým působením na filologicky zaměřeném univerzitním pracovišti. Na práci oceňuje její interdisciplinárnost, syntetizující charakter, autenticitu použitého výzkumného materiálu, preciznost vyjadřování.

Prof. Dudok oceňuje tvůrčí přístup habilitantky k provedenému výzkumu; podrobně identifikovala a popsala směry, kterými se ubírá studium dané problematiky. Posunula znalosti při osvojování druhého jazyka o zkušenosti při osvojování a studiu bulharštiny v českém a v širším slovanském kontextu. Přednost spatřuje v podrobné analýze vybraného empirického materiálu. Habilitantka projevila zkušenost v klasifikaci jazykových problémů při osvojování si bulharštiny českými příslušníky a smysl pro stručnou, avšak přesnou jazykovou interpretaci. Podařilo se jí identifikovat řadu univerzálních chyb, kterých se dopouštějí čeští studenti. Na práci oceňuje nejen přesné zpracování sledované problematiky, ale také stránku formální – jazykovou a stylistickou.

Prof. Chadžieva spatřuje přínos habilitační práce v tom, že poprvé ve slavistické odborné literatuře se objevuje výzkum, který zobecňuje uvedenou problematiku jak ve srovnávacím slovanském aspektu, tak i v kontextu anglojazyčné (především americké) lingvistiky. Práce se vyznačuje svou hloubkou, precizností, argumentovaností i výborným poznáváním látky. Jedním z přínosů posuzované práce je výzkumná metoda, kterou habilitantka použila k analýze a predikaci chyb. Metoda představuje kombinaci tradičního deskriptivismu propojeného s komparativní a typologickou metodou uplatňovanou v širokém slovanském kontextu. O provedeném výzkumu zvoleného tématu se vyjádřila, že svědčí o profesionalitě a obširných znalostech zkoumané problematiky.

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky).

Výsledek tajného hlasování komise

Počet členů komise		4...
Počet odevzdaných hlasů		4...
z toho	kladných	4...
	záporných	0...
	neplatných	0...

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh

jmenovat uchazeče docentem v oboru lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky)

na zastavení řízení.

V Brně dne 21. 11. 2018

prof. RNDr. Václav Blažek, CSc.

doc. Cvetanka Avramova, Ph.D.

doc. PhDr. Aleš Brandner, CSc.

doc. PhDr. Mária Dobříková, CSc.

Mgr. Božana Niševa, Ph.D.